

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Dubium I. An & quanta peccata sint oscula, amplexus, verba obscœna & similia extra Matrimonium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

à natura institutæ, v. g. identitas speciei, vas
debitum &c. non servantur. Et hi etiam
in ratione luxuriæ differunt specie, quæ in illis
variatur secundum modos, quibus committuntur,
naturæ repugnantes.

DUBIUM I.

*An & quanta peccata sint oscula,
amplexus, tactus, verba obscæna
& similia extra Matrimonium.*

Resp. Ad id dignoscendum, distinguenda est
in primis intentio & delectatio venerea &
venereorum, ab intentione & delectatione

sensitiva & sensitivorum aliorum, quæ consistit
in quadam proportione & conformitate rei
tactæ cum organo tactûs. Deinde sciendum est,
intentionem & sensum venereorum esse
mortalem, & excludere à Regno cælorum,
secundum Apostolum ad Galat. 5. *Unde resolves:*

I. Oscula, amplexus, aspectus, tactus & similia,
si extra Matrimonium fiant, ex intentione actûs
luxuriosi, vel ob delectationem veneream,
etiam si non illam perfectam, quæ est in semina-
tione; sunt tamen semper peccata mortalia: quia
eo animo, extra Matrimonium, sunt impudica,
& naturâ suâ talis delectatio tendit ad perfectam.
Fill. T. 30. n. 174. Less. L. 4. c. 3. D. 8. Sanch. de Matrim. L. 9. D. 46.

II. Tales actus sunt ejusdem naturæ cum per-
fectis sive consummatis, ideóque in Confessione
explicandum, utrùm sint habiti cum simili sexu,
an cum diverso; cum libera, an cum conjugata,
cum cognata, an cum persona sacra, &c. *Less. D. 15. Sanch. Moral. L. 1. c. 2.*

- » III. Oscula, amplexus, compressiones manuum
 » & similia non obscœna, si fiant tantum officii
 » aut moris patrii, aut amoris honesti, vel benevo-
 » lentia augenda causa, etiam si delectatio venerea
 » suboriatur, (modo in eam non consentiatur)
 » non sunt peccata. *Lesf. num. 56. Fill. num. 171.*
- » IV. Si verò ista fiant ex aliqua veniali vanitate,
 » joco, curiositate, levitate, petulantia, imò etiam
 » sensualitate, sive affectu sensuali ac naturali,
 » (dummodo non cum delectatione venerea,
 » nec ejus causa, & si præter intentionem suboria-
 » tur, eâ repulsâ, ac tunc abstinendo) venialem
 » culpam non excedunt, ut *vid. Fill. hęc. Lesf. n. 62.*
 » *Sanch. l. c. Dia. P. 4. T. 4. R. 136.* Contrarium tamen
 » est tutius, ut *vid. Trull. L. 6. c. unic. D. 12. n. 9.*
- » V. Idem dicendum est de tactu & aspectu
 » inhonestarum partium corporis proprii, aut
 » commixtionis animalium, non cum animo
 » venereo, sed ex curiositate tantum, aut levitate,
 » secluso tamen scandalo, & periculo consensu
 » veneri. Imò si tactus talis, aut conspectus
 » proprii corporis naturali aliquo, ac non malo fine
 » fiat, nè veniale quidem erit, ut v. g. si fricatione
 » extinguere velis pruritus non venereum;
 » dummodo tamen absit periculum pollutionis,
 » aut consensu in eam, si improvisò præter inten-
 » tionem fortè obveniret. *Fill. n. 200. Sanch. de Matr.*
 » *L. 9. D. 45.*
- » VI. Tactus nudi, & aspectus partium inhonestarum
 » alterius corporis, maximè diversi sexus,
 » aut concubitus humani ex curiositate, (nam
 » de necessitate aliud est) etiam secluso affectu
 » venereo, videntur non posse excusari à mortali
 » propter gravem indecentiam, & periculum
 » proximum actus veneri: nisi tamen aspectus fiat

ex loco tam remoto, & ita obiter, ut hæc absint. *cc*
Sanch. num. 22. & 29. Fill. num. 218. Laym. & c. cc

VII. Aspectus verò, & subinde etiam *cc*
 (rariùs tamen propter periculum adjunctum) *cc*
 tactus, ex petulantia vel curiositate, partium *cc*
 inhonestarum alterius corporis, ejusdem tamen *cc*
 sexus, citra affectum & periculum consensus *cc*
 venerei, excusari posse à mortali, ut v. g. quando *cc*
 simul aliqui natant, vel lavant, docet *Lay. L. 3. S. 4. cc*
 ex *Sanch. L. 5. Moral. c. 6. n. 12, 13, 27. & 28. Trull. n. 15. cc*

VIII. Verba turpia, lectio obscœnorum, specta- *cc*
 tio comœdiarum turpium, cantiones inhonestæ, *cc*
 gestus, literæ, & dona amatoria, si tantùm fiant *cc*
 ex curiositate, vel vano solatio, non sunt morta- *cc*
 lia: secus tamen, si fiant vel animo inhonesto sive *cc*
 venereo, vel cum periculo ruinæ spiritualis sui *cc*
 vel aliorum, *Sanch. de Matrim. L. 9. D. 46. d. num. 31. cc*
Fill. T. 30. c. 10 Q. 3.

IX. Choreæ, nisi malo fine fiant, aut cum peri- *cc*
 culo aliquos, aut seipsum incitandi ad libidinem, *cc*
 vel cum alia circumstantia mala, securdùm se *cc*
 non sunt malæ, nec actus libidinis, sed lætitiæ. *cc*
 Quando verò Sancti Patres eas interdum valde *cc*
 reprehendunt, loquuntur de turpibus, & earum *cc*
 abusu. *Vid. Cajetan. v. Choreæ. Fill. num. 223. cc*

X. Exhibentes comœdias turpes, item facien- *cc*
 tes libros, aut picturas incitantes ad libidinem, *cc*
 peccant mortaliter, quia sunt ruina Proximi, *cc*
 cum moraliter certum sit, multos inde ad pec- *cc*
 catum incitandos. *Fil. n. 211. Similiter Magistratus, cc*
 qui permittunt exhiberi turpes comœdias, *cc*
 peccare mortaliter, docet *Hurt. & concedit Baldel. cc*
 si auctoritatem illis præstent, approbent, vel *cc*
 foveant; addit tamen posse aliquando excusari, *cc*
 si

- » si ad majus malum impediendum non puniantur
 » & tantum tolerant. *V. Dian. P. 1. T. 13. R. 82.*
 » XI. Persona soluta permittens se tangi ab alio
 » tactu, qui vulgo censetur pudicus, ut prehen-
 » sio, contrectatio manuum, amplexus, & oscula,
 » juxta morem Patriæ, non peccat, nisi ei constet
 » fieri pravo affectu: huic enim cooperari
 » non licet. Docet tamen *Fill.* etiam tunc admitti
 » posse, ne tangens infametur. Admittens autem
 » tactus impudicos, (ut mamillarum & obli-
 » quarum partium) vel oscula furtiva, & morosa
 » vel indecentia, peccat, quia præsumitur affectus
 » malus. *V. Fil. n. 197. & infra L. 5. c. 1. Dub. 2.*
 » *Quæres.* An, & quatenus liceant tactus
 » aspectus, &c. inter Conjuges, & Sponfos.
 » *Resp. 1.* Conjugibus licent, si referantur
 » ad copulam; ad hanc enim licite se exciunt.
 » Alio autem fine, v. g. voluptatis causâ si fiat
 » sunt peccata venialia, quia Matrimonium eis
 » cohonestat, ac defectus debiti finis non est
 » mortalis; nisi tamen habeantur cum periculo
 » pollutionis; quæ cum iis sit illicita, eo casu
 » erunt mortalia, regulariter saltem. *Sanch. L. 1.*
 » *D. 46. n. 7. Fill. n. 165. & alii.*
 » *Resp. 2.* Sponsis tactus impudici non licent,
 » pudici verò in partibus honestis licent, si ex
 » tantum intendant delectationem sensitivam
 » secus si veneream. *Sanch. n. 50. & c. Bonac. Tom. 1.*
 » *de usu Matrimon. Q. 4. P. 9. n. 6. & c.*

A D D E N D A.

- 888 Q. 192. An osculum carnale & sensibile
 peccatum mortale. R. Alexander VII. damna-
 hanc proposit. 40. Est probabilis opinio, quæ dicit
 tantum esse veniale, osculum habitum ob delectationem
 nem carnalem & sensibilem, quæ ex osculo oritur
 secus

secluso periculo consensûs ulterioris & pollutionis.
Pro qua damnatione intelligenda, & ut ad quæsti-
onem respondeatur, sit

§. 1. Delectatio (in genere) est simplex compla- 889
centia in aliquo objecto finè desiderio rem illam
assequendi vel exequendi, potestque esse de re
turpi vel non turpi: res autem turpis hic dicitur,
quæ ad Venerem seu luxuriam spectat, uti dicitur
Lib. 5. N. 92.

§. 2. Delectatio de re turpi potest esse vel 890
merè spiritualis, quæ nempe in sola voluntate est,
uti si quis delectetur turpi objecto finè ulla turpi
commotione in corpore: vel non merè spiritualis,
sed simul carnalis, uti si simul adsit turpis motus
in corpore. Et utraque dicitur *delectatio morosa*,
non ob moram temporis, nam potest in unico
instanti haberi, sed vel ideo, quia voluntas eam
advertens, deliberatè admittit, & sic moratur seu
se detinet in ea; vel quia, cum in illa se detineat,
non vult pergere ad opus, ideòque dicitur illi
immorari seu in illa sola quiescere & permanere.

§. 3. *Delectatio carnalis* alia est *venerea*, 891
quæ oritur ex commotione seminis vel spirituum
genitalium, alia *purè sensibilis*, quæ habetur
ex applicatione sensûs ad suum objectum, & exur-
git in appetitu sensitivo cum aliqua alteratione
corporis per motum spirituum vitalium, v. g.
circa pectus, ob solam proportionem seu connatu-
ralitatem, quam talis res habet cum organo
talis sensûs. Vide dicenda Lib. 5. à num. 93.

§. 4. Etiam præscindendo à commotione 892
spirituum genitalium, dicendum est, quòd *delecta-
tio merè spiritualis* circa materiam veneream,
semper sit peccatum mortale, uti habet communis
cum S. Thoma 1. 2. Quæst. 74. Art. 8. Ratio est
1. Quia

1. Quia talis delectatio est de objecto graviter malo nam in materia venerea non datur levitas materiæ, uti dicitur à num. 910, ergo est actus mortaliter malus, quia actus suam malitiam habet per ordinem ad objectum, in quod tendit. 2. Si conjugatus delectetur sodomiam, peccat mortaliter, non ratione commotionis spirituum, quia hæc in conjugato non est mortalis, ergo ratione objecti graviter mali, ergo delectatio ipsa ratione objecti venerea secundum se est graviter mala. 3. Si delectatio interna esset mala ratione commotionis spirituum, ergo ubi æqualiter excitarentur spiritus, esset æqualis malitia, quod patet esse falsum, nam fieri potest, ut in cogitatione de fornicatione magis quam de sodomia excitentur spiritus, & tamen delectatio de sodomia habet majorem malitiam ergo illam habet ratione objecti, præscindendo à commotione spirituum. 4. Delectatio fornicationis ut præsentis magis opponitur castitati quam delectatio fornicationis ut futuræ, sed delectatio fornicationis ut futuræ est peccatum mortale, ut à Christo prohibetur desiderium etiam ineluctabile fornicationis tanquam mœchatio interna, ut exponunt SS. Patres, ergo. 5. Qui tali objecto delectatur, consentit in id, quod affectus suus inclinetur in fornicationem, & ut conformetur objecto mortaliter malo, uti ait S. Thomas, hoc autem est mortaliter malum, ergo. 6. Quando volumus deliberatè sibi complacet in objecto turpi, ponit causam per se commotionis turpis, uti latè ostendit Arr. T. 3. D. 45. S. 3. Subf. 2. n. 11. & T. 5. Tract. de Peccatis D. 58. S. 5. à num. 42, nam moraliter necesse est ut excitentur spiritus genitales, ergo est causa per se talis commotionis turpis, ergo peccat mortaliter.

Si dicas, licere gaudere de pollutione in somno facta. R. Licet gaudere de ea ut venereè delectabili, N, ut aliunde utili & bona, v.g. quia levat tentationem, prodest valetudini, *transseat*, non est autem hic paritas, tum quia non ponitur causa per se illius, tum etiam quia gaudium non fertur in pollutionem, sed in aliquid illi aliunde & per accidens causatæ conjunctum. *Vide dicenda num. 933.*

§. 5. Motus venere, qui oriuntur ex osculo 893
similique causa, sunt peccata mortalia, si intendantur, uti omnes tenent: Si autem non intendantur, sed tantum prævideantur secuturi, *Vasquez*, uterque *Marchantius*, *Lefs.* de Justit. L. 4. c. 3. n. 102. *Gobat* in Exp. T. 7. n. 330. *Sporer* in Th. Mor. T. 1. c. 5. à n. 19. dicunt non semper esse mortalia, quia sunt tantum indirectè voliti in causa non mortaliter mala, & abest periculum consensûs in ipsam delectationem, pollutionem, aliudve opus turpe, uti supponitur, ergo non sunt mortale. *Probant* *Conseq*: quia cum motus tales facillimè orientur, irrationabile & nimis durum foret sub mortali obligare ad vitandas tales causas venialiter tantum malas, è quibus oriuntur, v.g. curiosum aspectum vel colloquium cum fœmina, quæ nemo dicit esse ex se peccata mortalia. Neque huic sententiæ (inquit *Sporer*) contrariatur Decretum *Alexandri VII*, nam prop. 40. damnata manifestè loquitur de delectatione carnali sensibili, utique venerea, ex illis osculis orta & directè volita cum consensu in illam, uti constat ex illis verbis, *absque periculo consensûs ulterioris* (nempe in fornicationem aliudve opus turpe) ergo supponitur jam consensus in ipsam delectationem veneream ex illis osculis ortam, qui utique mortalis est:
Et

Et ita quidem (inquit ille) non meo solius iudicio, sed plurimum virorum doctorum requisito consilio sentio, salvâ semper auctoritate S. Sedis. Videtur continere *Busenbaum* n. 887. relatus, & iterum L. 5. n. 76. Et sententia illa est probabilis, attamen periculosa pro praxi, uti dicetur num. 894. & 897.

894 §. 6. Auctores plures quàm 20. partim cum *Fill.* *Tract.* 30. à num. 176, partim alii plures apud *Mendo* D. 5. num. 89. & 90. dicunt non esse mortale velle delectationem tantùm sensibilem, quæ oritur in osculis vel tactibus, I. Quia per se non est mala, alioqui nunquam liceret, nequidem ex urbanitate, more Patriæ vel necessitate; imò, uti latè probat *Arr.* 1. 2. D. 46. n. 18. & *Henas* in *Empyreol.* P. 2. L. 8. Exercit. 32. Sect. 1. in cælo erunt illæ delectationes sensuum, ergo sistendo in eis non peccatur saltem graviter. 2. Quia si sistatur in illa delectatione sensibili, non additur ullus finis mortaliter malus. 3. Quia hinc nulla est propriè libido vel luxuria, nam ad hanc requiritur excitatio obscœnarum partium corporis, aut saltem spirituum genitalium circa illas, uti docent multi apud *Mendo* num. 94. ergo etiam non apparet, cur peccetur graviter. Hæc sententia est saltem speculativè probabilis, & etiam practicè respectu illius, cui post quæsitam & admistam talem delectationem sensibilem, per se loquendo, non est periculum proximum delectationis veneræ, etiamsi per accidens quandoque oriatur, dummodo non deest consensus: quia autem quamdiu sumus in hoc mortali corpore, non videtur moraliter possibile, ut cum tali delectatione sensibili delibere quæsitam & admistam non adsit periculum proximum delectationis veneræ, hinc *Mendo* n. 94. & *Sporer* in *Tyrocin. Sacram.* P. 4. n. 351. rectè dicunt

hanc sententiam regulariter non esse practicè probabilem, probatque hoc variis argumentis *Sanch. de Matrim. Lib. 9. D. 46. N. 7.*, quamvis postea *num. 17.* videatur in alteram sententiam deflectere: certum enim est vix posse ita sisti in illa delectatione sensibili, quin accedant delectationes venereæ, in quas consentire vel se exponere consentiendi periculo secundum omnes est mortale: præterea si delectatio sensibilis sit circa objectum per se turpe, omnes dicunt esse mortale, quia experientia probat (inquit *Sporer*) quòd delectationi sensibili quæsità vel admisà circa objectum de se turpe inseparabiliter semper conjuncta sit delectatio venerea, in quam pariter ordinariè consentiet voluntas ita malè disposita. Atque ex his patet propositionem 40. rectè ab *Alexandro VII.* esse damnatam. *Vide dicenda Lib. 5. num. 106.*

Q. 193. *Quid sit delectatio speculativa, 895*
quid practica; & an semper sint peccatum mortale.

R. §. I. *Sporer* in *Theol. Mor. P. I. T. I. C. 6. N. 29.* vocat illam *speculativam*, quæ est de ipsa cognitione actus mali, vel de modo miro illius, v. g. vides amicum prono vultu cadentem in lutum & efferentem nasum sordidum, ac rides, non casum, de casu enim doles, sed modum lepidum cadendi; hanc delectationem vocat ipse *speculativam*: *practicam* autem dicit esse tum, si fit de ipsa re vel actione cogitata, ita ut ratio delectans sit ipsa res: hinc *infert* cogitationem practicam de re turpi semper esse peccatum mortale; delectationem autem *speculativam* in imaginatione de rebus turpibus, si sit voluntaria & non adsit bonus finis, qui mentem aliò divertat (practicè loquendo) etiam semper esse peccatum mortale, quia

(moraliter loquendo) nunquam fistitur in sola imaginatione, sed ob sympathiam ac connexionem potentiarum, naturaliter concitantur motus inordinati appetitus sensitivi: Et ita quoque docet *Tambur. Lib. 10. c. 1. n. 8.*

396 §. 2. *Cardenas* melius explicat, dicens delectationem speculativam esse actum, quo percipitur quidem delectabilitas objecti, tamen non ita, ut voluntas moveatur ad eam desiderandam vel exequendam, & sic studens *Casibus*, quando cogitat, legit vel loquitur de copula carnali, intelligit ejus delectabilitatem, attamen non movetur ad eam desiderandam: è contra *delectatio practica* est actus, quo ita percipitur delectabilitas objecti, ut voluntas etiam moveatur ad eam desiderandam vel procurandam, ut si cogitanti de copula oritur carnis commotio & appetitus ad illam, tum cogitatio speculativa mutatur in practicam: itaque inde dicitur *practica* vel *speculativa*, quod provocet vel non provocet ad amorem vel desiderium sui. Hoc supposito,

397 §. 3. Tenenda sunt sequentia, 1. Cogitatio purè speculativa objecti venerei non est delectatio peccatum, si absit periculum consensûs in delectationem vel cogitationem practicam. 2. Cogitatio practica objecti venerei est illicita, unde qui illam quærit vel in illam consentit, peccat mortaliter, quia talis cogitatio est causa per se commotionis spirituum & delectationis externæ determinantis ad illam, peccat autem mortaliter, qui efficaciter & directè vult ponere causam per se illius commotionis vel delectationis. 3. Qui, v. g. studet, & cogitur habere cogitationem tantum speculativam, si loco illius, invito occurrat cogitatio practica, non peccat, quia hæc non est illi voluntaria.

4. Si quis, v.g. studendo intendat cogitationes de objecto venereo, & nesciat distinguere, sintne practicæ an speculativæ, non peccat, si eis non consentiat, nec sit periculum consentiendi in commotionem vel delectationem: quando autem voluntas solet resistere his consensibus, signum est, quod invicem patiatur cogitationem practicam. 5. Qui vacat cogitationi speculativæ objecti venerei cum præviso periculo incidendi in cogitationem practicam graviter provocativam, attamen sine periculo consentiendi in illam, non peccat graviter, quia cogitatio purè speculativa non est causa per se, nec notabiliter influens in cogitationem practicam graviter provocativam, ideo licet velit illam, non censetur hanc in causa velle, ita quoad omnia Carden. addens eum, qui cum urgenti causa incumbit cogitationi speculativæ objecti venerei cum periculo consentiendi in cogitationem practicam graviter provocativam, non tamen in delectationem veneream, tum tantum dicendum esse peccare mortaliter, si loco cogitationis practicæ, quam scit distinguere à speculativa, posset & non curaret habere speculativam tantum, quia tum nulla esset causa habendi practicam & se exponendi illi periculo: Si tamen nesciret distinguere practicam à speculativa, ita ut loco practicæ posset assumere speculativam, putavit ipse adhuc non peccaturum, dans rationem, quia ex urgenti causa licitum est se exponere periculo proximo peccandi; sed hæc ratio ultima videtur amisisse probabilitatem per damnationem prop. 62. & 63. ab Innocentio XI. factam, uti dicitur Lib. 5. à num. 256.

Q. 194. Quid præterea sit notandum circa aspectus, 898
 scula, tactus, turpiloquia, quoad solutos. R. Seqq.

- §. 1. Si aspectus & oscula per se tendant ad delectationem veneream, id est, si non habeant alium effectum vel finem præter delectationem veneream, quæ cum illis percipitur, licet hæc non intendatur directè, sunt peccata mortalia, in *Rhod. Mendo D. 5. N. 18.* aliique: probat multis *Sacerdotibus* in Decal. L. 5. c. 6, quia qui sic illa intendit, virtualiter & exercitè simul intendit delectationem veneream: è contrà si fiant ex necessitate, vel alio fine honesto cum causa rationabili, v. g. ad ostensionem amicitiaæ secundum morem Patriæ, ad fovendum amorem in ordine ad contrahendum Matrimonium, quamvis per accidens simul orientur motus venerei, nullum essent peccatum, uti tenent AA. communiter cum *Mendo*. Denique si fiant ex levitate, joco, curiositate, perulantia, secluso scandalo & periculo, erunt venialia tantùm, ita cum communi *Tan. hic D. 4. Q. 8. a. 1.*
- 899 §. 2. Aspectus possunt in hac materia esse mortalia vel ex objecto, si hoc in se sit valde turpe & notabiliter apud plerosque ad libidinem provocans, uti si quis personam planè nudam aspiciat; vel ex sola intentione, quamvis objectum de se non sit ita turpe, uti si quis cum actuali affectu ad libidinem aspiciat faciem puellæ; vel ex solo periculo præviso, ut si quis objecta minùs honesta aspiciat advertens periculum consensûs in aliquo delectationem veneream, *Sporer in Tyroc. Sacram. P. 4. N. 345.*
- 900 §. 3. Oscula facta cum ardore vel moro nariè sunt mortalia propter morale periculum consensûs in delectationem veneream; idem est de osculis in ore diu replicatis, linguâ unius in ore alterius exceptâ; semper enim simul excitanda debet delectatio venerea, *Sporer num. 346.*

§. 4. Osculari pueros affectuosè & magna cum
suavitate ex amore teneræ ætatis ; item captare
delectationem sensibilem ex mollitiè teneræ car-
nis, per se loquendo, est tantùm veniale, *March.*
Sporer, Sanch. de Matrim. L. 9. D. 46 N. 13.

§. 5. Ancillæ, quæ lavant aut vestiunt pueros
aspiciunt vel tangunt partes inhonestas eorum,
et si motus sensualis exurgat, secluso consensu vel
complacentiâ turpi, aut non peccant, si ita officium
exigat, aut solùm venialiter, si leviter & ex curiosi-
tate faciant : Si autem id cum mora faciant, ordi-
nariè peccabunt mortaliter ob morale periculum
consensus libidinosi.

§. 6. Animalia minora, v. g. catellos molliter
tractare, demulcere etiam ad genitalia, ordinariè
est tantùm veniale ; est tamen periculosum
tangere genitalia, aut facere, ut effundant semen,
quia ordinariè se ingeret motus aut delectatio
venerea ; & hoc est, quod volunt *Salas & Bonac.*
apud Dian. P. 2. T. 17. R. 37. Potestque etiam videri
Tambur. Lib. 7. c. 9. §. 2. n. 5.

§. 7. Tactus supra vestes ad partes verendas
est mortalis, si quæratur delectatio
conspurgens ex tactu mediato cogitato : Si autem
ex peulantia tantùm aut ex levi delectatione
tactus vestium, erit veniale tantùm, *Sanch. num. 11.*

§. 8. Oscula in partibus inhonestis facta à solutis ;
et immissio membri virilis in os alienum,
semper sunt mortalia, quia de se sunt valde
indecentia, & præterea sunt saltem venerei tactus,
quæ aliquæ communiter cum *Diana P. 3. T. 4. R. 225.*

§. 9. Tactus impudicus verendorum est mortalis,
tam in illis, qui propter defectum ætatis aut
alia de causa feminare non possunt, quia de se

rendit ad pollutionem & spiritus venereos notabiliter excitat, *Tamb. c. 7. §. 2. Sporer num. 333.*

907 §. 10. *Moya T. 6. D. 2. Q. 4. N. 11.* dicit esse mortali loqui verba turpia de se inductiva ad luxuriam licet abeset periculum scandali vel delectationis & consensûs tam in loquente quàm in audiente, quia continent illam malitiam, ad quam ex natura sua inducunt: *Excipe*, nisi ex circumstantiis aliud significarent, aut non censerentur esse inductiva: quòd si præsentibus sint ita proci aut ita improbi, ut verbis turpibus non moveantur ad peccatum, *Salon. Sanct. Castrop. & cum Diana P. 5. T. 7. R. 3.* dicunt rationem scandali non continere. Denique si proferantur tantum ad ostentationem ingenii, ob amorem laudis propter acumen, aut ob alium finem non mortaliter malum, secluso scandalo & periculo tantum venialia, *S. Antonin. Cajet. Navar. & aliique apud Moyam num. 3.*

908 §. 11. Eunuchi per hæcenus dicta esse peccare possunt mortaliter, quia etiam in eis datur commotio spirituum & motus humorum non est quidem aptus generationi, attamen sentiri delectationem diversam à pure sensuali & æquivalenter veneream.

909 Q. 195. *Quid circa illos sit addendum, qui aut fuerunt in Matrimonio; item circa hæc sponsalia. R.* De primis dicetur L. 6. c. 2. D. 2. ad l. De postremis dicetur ibidem c. 1. ad D. 2.

910 Q. 196. *An detur parvitas in materia venerea sive, an possit deliberatè quæri delectatio venerea ita levis, ut non ideo peccetur mortaliter.*

R. §. 1. *Omnis delectatio venerea est mortalis in illo, cui copula est illicita, unde non potest esse delectatio venerea ita parva, quin proprie*

peccetur mortaliter. *Probat*ur 1. Quia sententia negans est approbata à *Clemente VIII.* & *Paulo V.* qui præceperunt eos denunciari Inquisitoribus, qui docerent amplexus & oscula libidinosa non esse mortalia, licet sola delectatio venerea in eis placeret sine ordine ad copulam: Et ideo aliqui apud *Mendo D.* Num. 4. putant sententiam oppositam esse damnatam, alii vocant improbabilem, falsam, temerariam, scandalosam. 2. Omnis delectatio venerea ex se ordinatur ad effusionem seminis, cum sit commotio illius vel spirituum illud commoventium, ergo in illis, quibus copula non est licita, est mortalis. 3. In omni delectatione venerea quantumvis modica, in quam quis consentit, datur periculum proximum majoris, quæ in homine soluto erit mortalis, ergo etiam illa modica est mortalis. *Probat*ur antecedens, quamvis enim fieri posset in aliis materiis, tamen in hac nemo potest dicere, eousque me oblectabo, talem præcisè motum volo & non majorem, non enim possumus pro libertate terminum præscribere; cujus ratio hæc est, quia applicatâ causâ ad excitandam commotionem, statim adest alia causa necessaria augens illam, nempe vehemens inclinatio, quam habet appetitus carnalis ad eas delectationes, præsertim quando sentit aliquam jam præsentem, sicuti si scintilla de se parva incidat in pulverem pyrium, incendit quidem granum unicum, sed hoc accenso adest proximum periculum, ne accendatur aliud & fit totus cumulus. Quod alio simili confirmat *Cardenas*, nam homo cæcus sciens in mensa jacere nummos æreos & aureos, quos discernere nequit, quamvis velit æreum tantum furari & in mare projicere, tamen peccat mortaliter furando aliquem

& projiciendo in mare, licet fortè sit æreus tantum, quia exponit se proximo periculo projiciendi aureum, nec cum voluntate sic projiciendi potest habere voluntatem efficacem non projiciendi aureum. Similiter homo quærens delectationem levem, nam dubitare debet, an non sit futura fortè gravis, unde cum voluntate habendi levem non potest habere voluntatem efficacem non habendi gravem. Quæ hîc opponi possent, solventur Lib. 5. à num. 101.

911 §. 2. Quod ad Societatem JESU attinet, **CLAUDIUS AQUAVIVA**, V. *Generalis* tale dedit *Decretum* ad totam Societatem, 24. April. 1611. *In virtute S. Obedientia & sub pœna excommunicationis &c. precipitur, ne quis in Societate publice vel privatim, non modo ut veram & probabilem, sed ne sit tolerabilem quidem ullâ ratione doceat opinionem eorum, qui tradunt in re venerea exiguam aliquam delectationem deliberatè quæsitam propter levitatem materia excusari à mortali; aut placere sibi significet, aut secundum illam consilium cuiquam det.* Id extendit **VINCENTIUS CARAFFA** VII. *Generalis*, 19. Jan. 1647. etiam ad delectationem non quæsitam, sed naturaliter obortam, unde sustineri non potest sententia *Arr. de Peccat. D. 46. Num. 17*, qui putat non esse mortale, si quis consentiat in tales motus leves sponte obvenientes, ideo etiam ipse postmodum *T. 5. D. 58. N. 46* sententiam suam retractavit: Et quia contingere poterat casus, quo vir doctus judicans dari paritatem in ea materia & nobis confitens nollet recedere ab illa opinione sua, dubitatum est, an talem possemus absolvere; *Revisores Romani nomine GOSWINI NICKEL X. Generalis responderunt Gallo-Belgis, teste Platel. de Peccat. N. 251.*

posse & debere absolvi, nam hoc non est ullo modo approbare sententiam affirmantem, aut secundum illam consilium dare, sed suppositâ qualicumque existimatâ probabilitate, quam Ecclesiæ auctoritas juxta quosdam DD. necdum eliserit, Jus suum tribuere Pœnitenti aliàs disposito ad absolutio- nem, secundum dicta Lib. I. num. 445.

§. 3. Si luxuria sumatur genericè, prout est ⁹¹² quid commune delectationi sensibili & venereæ, communis sententia est dari posse parvitatem in materia carnis & luxuriæ, uti dicitur L. 5. n. 105.

Q. 197. *An sit peccatum, si voluntas in motibus ⁹¹³ venereis habeat se negativè, id est, neque consentiat, neque positivè resistat, sed quasi permisivè se habeat.*
R. Hoc decidendum esse Lib. 5. à num. 109.

Q. 198. *Qua generaliter sint remedia contra luxu- ⁹¹⁴ riam.* R. Sequentia, 1. Oratio humilis, ut agnoscens fragilitatem suam recurrat ad Dei auxilium, sine quo nemo continens esse potest, Sap. 8. v. 21; solèturque DEUS quandoque superbos punire, permittendo labi in has fœditates. 2. Sobrietas, nam Bacchus & Venus amici sunt. 3. Opera pœnosa, uti jejunia, flagella, cilicia; *Copia vel mordacitas seminis, ex quibus sapissime oritur commotio venerea, optimè sanatur per Jejunia, disciplinas & carnis macerationes, Bonæ Spei hinc D. 10. num. 15.* 4. Mortificatio & custodia sensuum. 5. Evitatio occasionum & præcipuè familiaritatis cum mulie- ribus, in hoc vitio vincitur fugiendo. *Contra libi- dinis impetum apprehende fugam, si vis obtinere victoriam, S. Aug. in Psalm. 23. v. 4.* 6. Fuga otii. 7. Piorum librorum lectio. 8. Meditatio mortis & æternorum. 9. Frequens Confessio & Communio. 10. Occurrente tentatione cogitare Deum, severum peccati Vindicem, esse præsentem.